

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

9

1912

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Τ.Κ. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Borgia Κπὸς Codex graecus XV Upsaliensis. Akademische Abhandlung. Uppsala. 1908. Almqvist und Wiksells Buchdruckerei.-A-9. Εἰς 8ον σελ. 62.

Ἡ ἐξαίρετος αὕτη ἀκαδημαϊκὴ διατριβὴ ἔχει θέμα ἓνα τῶν ἐν τῇ Πανεπιστημιακῇ βιβλιοθήκῃ τῆς σουηδικῆς Οὐψάλῃς ἐξήκοντα καὶ ἑξ κωδίκων, οὓς εὐρίσκομεν περιγεγραμμένους παρὰ *Graux-Martin* Notices sommaires des manuscrits de Suède (ἐν τοῖς Archives des missions scientifiques et littéraires Σειρᾶς Γ' Τόμ. ΙΕ' καὶ ἐν χωριστῷ τεύχει. Ἐν Παρισίοις. 1889). Εἶνε δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ κ. Κπὸς διὰ μακρῶν περιγραφόμενος κώδιξ ὁ ὑπ' ἀρ. 15 (4), ἀνήκων εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Björnsthäl κατὰ τὸν δέκατον ὄγδον δωρηθέντας. Συναπαρτίζουσι δὲ τὸν κώδικα τέσσερα χωριστὰ ἀρχῆθεν μέρη ἐκ διαφόρου χάρτου, ὧν τὸ μὲν πρῶτον περιέχει τῆς εὐριπιδείου Ἑκάβης τοὺς στίχους 1-171, τὸ δὲ δεύτερον τῆς Ἑκάβης τοὺς στίχους 28 μέχρι τοῦ τέλους, τὸν Ὀρέστην καὶ τὰς Φοινίστας τοῦ Εὐριπίδου, τὸ τρίτον, ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου συνιτάμενον φύλλου, μικρὸν ἀπόσπασμα φιλοσόφου τῶν βυζαντικῶν χρόνων καὶ τὸ τέταρτον μύθους Ἀφθονίου τοῦ Σοφιστοῦ, τὸ ψευδορωκυλίδειον ποίημα, τὰς ἐπιστολάς Θεοφυλάκτου τοῦ Συμοκάττου καὶ βυζαντικὸν ποίημα περὶ τῶν ἄθλων τοῦ Ἡρακλέους.

Δυστυχῶς παρὰ τὸ μακρὸν τῆς ἐρεῦνης δὲν ὀρίζεται ῥητῶς ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐγράφη ὁ τετραμερὴς οὗτος κώδιξ, ὃν οὐδὲ παρὰ τῇ *Graux-Martin* εὐρίσκομεν προσδιοριζόμενον χρονικῶς. Ὁ κ. Κπὸς ἐξετάζει τὸν κώδικα μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας παλαιογραφικῶς τε καὶ φιλολογικῶς. Ἀξία λόγου εἶνε ἡ ἀναγραφὴ τῶν ἐξῆς ἐν τοῖς δώδεκα πρώτοις φύλλοις ἀπαντωμένων κρυπτογραφικῶν σημείων ἀπὸ τοῦ β μέχρι καὶ τοῦ μ. Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ ἐξῆς ÷=β, 7=γ, δ, 3=e, 7=ζ, =η, :|=κ, λ=λ, |||=μ. Τὰ δ' ἀντίστοιχα τῶν γραμμάτων α, η, θ καὶ ι λείπουσι. Τὴν ἀπόπειραν τοῦ συγγραφέως περὶ ὀρισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκ τοῦ τεκμηρίου τοῦ σχήματος τοῦ κώδικος κατὰ τὰ παρὰ τῇ *Schubart* (Das Buch bei den Griechen und Römern σ. 119 κ. ἐ.) θεωρῶ ὅλως παρέλκουσαν τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῶν βυζαντικῶν χρόνων

Ἄξιόλογος δ' εἶνε ἡ μακρὰ ἐξέτασις (σ. 7—9) περὶ τῆς προελεύσεως τῆς πλαγίας ἀνωθεν γραμμῆς τῆς ἐμφαινούσης τὰ κύρια ὀνόματα, εἰ καὶ δὲν δύναται τις νὰ συμφωνήσῃ καθ' ὅλου πρὸς τὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πορίσματα τοῦ συγγραφέως.

Ἐπὶ φιλολογικῶν ἔποψιν αἱ ἐν τῷ κώδικι τῆς Οὐφάλης περιλαμβανόμεναι τραγωδίαι τοῦ Εὐριπίδου δὲν παρέχουσι τι τὸ ἄξιον λόγου. Αἱ διάφοροι γραφαὶ αὐτῶν, καθ' ἃ ἀποδεικνύει ἡ ἀντιβολὴ τοῦ κ. Κηὸς, δὲν συντελοῦσιν εἰς βελτίωσιν τοῦ κειμένου, ἀλλ' οὐχ ἤττον ἐξετάζονται ὑπ' αὐτοῦ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας παλαιογραφικῶς τε καὶ γλωσσικῶς.

Ἄλλ' ἄξια ὁμῶς προσοχῆς μετὰξὺ τῶν ἐν τοῖς σχολίοις καὶ ἰδίως ἐν τοῖς βραχέσι γλωσσήμασι γλωσσικῶν φαινομένων εἶνε αἱ ἐγκατεσπαρμέναι δημῶδεις λέξεις, ἃς ἰδίως ἐξετάσεως ἄξιοι ὁ συγγραφεὺς. Ἐξαίρετος δὲ εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Κηὸς διορθωσις τοῦ σχολίου εἰς Ἑκάβης στ. 655 παρειάν· ἤγουν τὸ μέγα, ὅπου εὐφυέστατα διορθῶναι τὸ μέγα εἰς μάγουλον, λαμβάνων ἐντεῦθεν ἀφορμὴν μακρᾶς ἐξετάσεως τῶν κατὰ ταύτην τὴν λέξιν (σ. 58—59). Ἄλλαι δ' ἀξιοσημεῖωτοι δημῶδεις λέξεις ἐν τούτοις τοῖς σχολίοις εἶνε ἡ ζυμωτικὴ ὡς ἐρμηνεῖα τοῦ σιτοποιῶν (εἰς Ἑκάβης στ. 362), ἣν ἐρμηνεύει ὁ κ. Κηὸς ἐκ τοῦ ζυμώτης (γρ. ζυμωτής), ζωντανή=ζῶσα (εἰς Ἑκάβης στ. 678), παλούκιον=πάσσαλος (εἰς Ἑκάβης στ. 920), πούκλας (ἐκ τοῦ λατ. bucula) ὡς ἐρμηνεῖα τοῦ πόρπη (εἰς Ἑκάβης στ. 1170), κουρεμ(μ)ένος=κεκαρμένος (εἰς Ὀρέστου στ. 458), μαθῆς (εἰς τὸ περὶ τοῦ Ἡρακλέους ποιήμα στ. 31: ὑπηρέτης· ὑπάρχει μαθῆς δοῦλος), βιβύζων=ὕλακτιῶν (αὐτόθι εἰς στ. 190).

Ἰδίως δ' εὐχαριστιῶν ἄξιος εἶνε ὁ κ. Κηὸς ἐπὶ τῇ κριτικῇ ἐκδόσει τοῦ ἀνωτέρου ποιήματος τοῦ ἐπιγραφομένου μὲν «Εἰς οὓς ἀθλους ἦνυσεν Ἡρακλῆς πάλαι», συγκειμένου δ' ἐκ 211 χωλιάρδων. Ἐξετάζων δὲ τοῦ ποιήματος τούτου τὰς πηγὰς ἀποδεικνύει, ὅτι προήλθεν ἐκ τοῦ Ἀπολλοδώρου, ἀλλ' οὐχὶ ἀμέσως, ἐμμέσως δὲ διὰ τῆς βραχείας *Περὶ τῶν δώδεκα ἀθλῶν τοῦ Ἡρακλέους* συγγραφῆς τοῦ Ἰωάννου Πεδικαίμου, γραφείσης τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα. Διὸ ἀντιπαραβάλλει ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτοῦ τὰνάλογα χωρία τῆς συγγραφῆς ταύτης.